

GRADUAAT IN DE ORTHOPEIDAGOGIE

SAMENWERKINGSVERBAND HOWEST-IVO

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

8 JULI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	11
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	12
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	18
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	21

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De visitatiecommissie (hierna: commissie) ter beoordeling van de opleiding 'Graduaat in de orthopedagogie' neemt voorafgaand aan dit dossier kennis van volgende elementen:

- Deze aanvraag kadert in de procedure zoals decretaal vastgelegd in artikel 36 van het Decreet van 1 maart 2019¹. Deze procedure voorziet voor Hogeschool West-Vlaanderen in de mogelijkheid tot het indienen van maximaal één aanvraag voor een toets nieuwe opleiding bij de accreditatieorganisatie voor een graduaatsopleiding zonder de verplichting om een bestaande HBO5-opleiding om te vormen, maar met de verplichting om een aanvraag macrodoelmatigheidstoets bij de Commissie Hoger Onderwijs in te dienen.
- Deze aanvraag betreft een aanvraag voor een graduaatsopleiding die de facto geen omvorming beoogt: er is immers nog geen onderwijskwalificatie goedgekeurd.
- Howest gebruikt de 'jeton' die decretaal voorzien werd om de huidige HBO 5-opleiding in de orthopedagogie te bestendigen als graduaat binnen de hogeschool.

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de orthopedagogie gevalideerd op 7 mei 2018.

De commissie stelt vast dat het hanteren van de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) zorgt voor aansluiting bij de Vlaamse kwalificatiestructuur. Het onderscheid tussen de niveaus 4, 5 en 6 is voldoende geoperationaliseerd. De commissie heeft begrip voor de inherente spanning tussen generiek en specifiek opleiden, en daardoor die tussen breedte en diepgang van de opleiding. In het gesprek is de gekozen opzet verduidelijkt. De praktijk zal moeten uitwijzen of deze aanpak het beoogde resultaat heeft. De commissie adviseert dit vanaf de start van de opleiding goed te monitoren en daarbij onderscheid te maken tussen de werkende studenten en generatiestudenten. Wat betreft de finaliteit van de opleiding ondersteunt de commissie de nadruk op directe tewerkstelling. De commissie is van oordeel dat de opleiding haar eigenheid duidelijk kon expliciteren en vindt het een gemiste kans dat deze eigenheid niet is verwoord in opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR). De commissie adviseert bij de opzet en uitvoering van de opleiding goed contact te houden met het werkveld en daartoe te investeren in een representatieve en actieve werkveldcommissie.

Het curriculum is gestructureerd, met een sterke verwevenheid van praktijk en theorie, gebaseerd op een consistente didactische visie. Werkplekleren begint al bij de start van de opleiding en voldoet aan de vastgestelde minimale omvang van 1/3 van de studiepunten. De commissie adviseert nog eens goed te onderzoeken wat het verschil is tussen werkplekleren, leren op de werkplek en stage. De commissie adviseert werkplekleren niet als module maar als methode te hanteren, en dit te integreren in alle modules. Ook de modules Reflectie en veerkracht zouden naar het oordeel van de commissie beter kunnen worden geïntegreerd in inhoudelijke modules, in functie van de interpretatie van het werkplekleren en het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP). De opleiding heeft kwaliteitscriteria geformuleerd voor de werkplek en zorgt voor vorming en begeleiding van de werkplekmentoren. In samenspraak met het werkveld worden indicatoren uitgewerkt om de groei van de studenten op de beroepstaken goed te kunnen volgen en beoordelen. Het programma bevat een groot aantal modules met een geringe omvang (3 SP). De commissie meent dat studenten hierdoor onvoldoende zicht krijgen op de inhoudelijke samenhang in het programma en adviseert dit te heroverwegen. De opleiding richt in eerste instantie een voltijds en een deeltijds dagtraject in. Er is aandacht voor de haalbaarheid van de opleiding voor werkende studenten. De opleiding heeft de intentie om lectoren aan te trekken met ervaring in de beroepspraktijk en met leservaring. Er zijn adequate voorzieningen voor de begeleiding van studenten. De commissie adviseert om reeds bij de start van de opleiding verdere stappen te zetten voor de inzet van *blended learning*.

¹ Decreet tot wijziging van de regelgeving betreffende het toezicht op en bepaalde organisatorische aspecten van het hoger onderwijs (Codex Hoger Onderwijs artikel II.395 §3).

Het systeem van toetsing is ingebed in een expliciet hogeschoolbreed kwaliteitskader. De opleiding heeft goed nagedacht over de rol van evaluatie in het onderwijsleerproces en geeft de praktijk een substantiële rol in de evaluatie. De commissie adviseert dit laatste te versterken door de impact van mentoren bij de beoordeling van stages te valoriseren. De commissie adviseert bij het opstellen van het nieuwe examenreglement een vertaling naar het graduaatonderwijs op te nemen.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is onderdeel van het goed uitgewerkte kwaliteitszorgsysteem van Howest. Studenten, lectoren en externe stakeholders zijn actief betrokken. Wel is de commissie van oordeel dat een duidelijke vertaling naar de graduaatsopleiding nodig is.

De commissie die de aanvraag van Howest voor de opleiding Graduaat in de orthopedagogie heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- Onderzoek wat werkplekieren precies betekent, niet als module maar als methode, en integreer dit als aanpak in alle modules.
- Heroverweeg ook de modules Veerkracht en reflectie in functie van de interpretatie van het werkplekieren en het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP).
- Monitor vanaf de start van de opleiding of het evenwicht tussen breedte (generiek opleiden) en diepte (specifiek opleiden) in de praktijk werkt zoals beoogd.
- Verwoord de eigenheid van de opleiding in opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR).
- Investeer in een representatieve en actieve werkveldcommissie.
- Denk na over grotere onderwijsenheden om het coherent leren (transfer) van de studenten te bevorderen.
- Zet verdere stappen voor *blended learning*.
- Valoriseer de impact van mentoren bij de beoordeling van stages.
- Denk na over een andere opzet van de examinering in functie van modularisering.
- Pas het Howest-kader voor kwaliteitszorg en het examenreglement aan naar de specifieke situatie van de graduaatsopleiding.

Den Haag, 8 juli 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding Graduaat in de orthopedagogie van Howest,

Roger Standaert
(voorzitter)

Marianne van der Weiden
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

Op opleiding hanteert de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) van de graduaatsopleiding in de orthopedagogie (zie bijlage 2) als opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR). Deze zijn ontwikkeld in consensus met andere instellingen en het beroepenveld. De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de orthopedagogie gevalideerd op 7 mei 2018.

In het informatiedossier gebruikt de opleiding de benaming opvoeder-begeleider als aanduiding van de gegradueerde in de orthopedagogie, omdat dat het beste aansluit bij wat in het werkveld gebruikelijk is. Op dit moment loopt een omkaderende beroepskwalificatie over de toekomstige naamgeving (personenbegeleider of orthopedagogisch begeleider) en de inschaling ervan. Zodra hierin een beslissing is genomen zal Howest de voorgestelde benaming hanteren en de leerdoelen aanpassen aan nieuwe accenten in de DLR.

Wat betreft het onderscheid tussen de niveaus 4, 5 en 6, vermeldt het informatiedossier dat van alle niveaus wordt verwacht dat ze een positieve basishouding, inzicht en inzet hebben om te ageren in het dagelijkse leven van mensen die drempels ervaren. De opvoeder-begeleider op niveau 5 moet voldoende gekend zijn in de zorg- en welzijnssector. Het dossier beschrijft de verschillen met niveau 4 en 6. Ook in het gesprek kwam het onderscheid aan de orde. Een opvoeder-begeleider is zowel op niveau 5 als 6 ingedeeld in klasse 1. Een onderscheid met niveau 4 (klasse 2) is dat op niveau 5 wordt verwacht dat een opvoeder-begeleider kan handelen in complexe nieuwe situaties, en zich niet alleen op de cliënt, maar ook op het cliëntsysteem kan richten. Op niveau 6 kan de opvoeder-begeleider daarnaast handelen in complexe gespecialiseerde contexten en is er aanvullend aandacht voor innovatie en onderzoek. In het dossier is het onderscheid tussen de niveaus 4, 5 en 6 aan de hand van beroepstaken geformuleerd, met verwijzing naar de verschillende DLR's.

Zowel uit het dossier als uit het gesprek komt naar voren dat het werkveld behoefte heeft aan opvoeders-begeleiders op niveau 5. Daarom worden met de Hogeschool Gent wel de mogelijkheden besproken voor doorstroom naar de bacheloropleiding in de orthopedagogie, maar gaat de opleiding ervan uit dat dit slechts voor een klein deel van de gegradueerden zal gelden. De nadruk ligt op tewerkstelling in het werkveld. Daarbij past dat de opleiding verwacht dat de graduaatsopleiding een belangrijke rol zal kunnen spelen bij levenslang ontwikkelen voor mensen die al in de sector werkzaam zijn en die zich willen doorontwikkelen naar niveau 5.

Zoals in het dossier vermeld wijkt de opleiding voor opvoeder-begeleider in Vlaanderen af van die in andere landen, in de zin dat opleidingen in de omliggende landen meer specifiek zijn ingericht naar bepaalde doelgroepen. De opleiding in Vlaanderen dient op te leiden voor alle sectoren. In het gesprek werd toegelicht dat het accent ligt op de begeleiding in leefgroepen, niet alleen voor jeugd en gehandicapten, maar ook voor ouderen en psychiatrische patiënten. De opleiding moet in die situatie het evenwicht zoeken tussen breedte en diepgang. In overleg met het werkveld stelt de opleiding zich ten doel alle studenten in het eerste jaar te laten kennismaken met het brede spectrum. Ook werkende studenten gaan zich aanvullend oriënteren op een andere sector dan waar ze werkzaam zijn. In het tweede jaar verdiepen de studenten zich in een specifieke doelgroep.

Op deze manier hoopt de opleiding generiek opgeleide gegradueerden af te leveren die breed inzetbaar zijn en die tegelijkertijd voldoende diepgang hebben om in de beroepspraktijk direct met een doelgroep te kunnen werken.

Als uitdrukking van het beoogde beroepsprofiel onderscheidt de opleiding in haar opleidingsvisie drie rollen: begeleider, verbinder en activator. De student groeit tijdens de opleiding uit tot een activerende en verbindende begeleider. Deze rollen gelden in het werken met alle doelgroepen van de opvoeder-begeleider. Overkoepelend besteedt de opleiding aandacht aan veerkracht en professionaliteit. De opleiding heeft er niet voor gekozen naast de DLR's eigen OLR's te formuleren. Uit het toelichtende gesprek blijkt dat er wel aspecten zijn waarin de opleiding van Howest zich onderscheidt van andere: de aandacht voor veerkracht, de brede oriëntatie aan het begin van de opleiding, meer digitale tools en de aandacht voor interprofessioneel werken. Bij informatiebijeenkomsten voor aanstaande studenten worden deze onderscheidende kenmerken onder de aandacht gebracht.

De opleiding beschikt over een werkveldcommissie. Bij de samenstelling daarvan is gezocht naar een representatieve vertegenwoordiging van het werkveld naar doelgroepen en sectoren en een goede regionale spreiding. Met de werkveldcommissie is overlegd over de doelen en opzet van de graduaatsopleiding. Er zal jaarlijks minimaal tweemaal overleg plaatsvinden om na te gaan of de opleiding voldoet aan de eisen van de beroepspraktijk en het werkveld te betrekken bij de verdere ontwikkeling van de opleiding.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het hanteren van de DLR's zorgt voor aansluiting bij de Vlaamse kwalificatiestructuur. Het onderscheid tussen de niveaus 4, 5 en 6 is voldoende geoperationaliseerd. De commissie heeft begrip voor de inherente spanning tussen generiek en specifiek opleiden, en daardoor die tussen breedte en diepgang van de opleiding. In het gesprek is de gekozen opzet verduidelijkt. De commissie acht de breedte in de opleiding representatief voor het werkveld. De commissie meent eveneens dat gegradueerden op het specifieke terrein van hun stage voldoende inzetbaar zullen zijn op de arbeidsmarkt. Voor de studenten zijn er 12 en 10 weken stage. De commissie vraagt zich af of het in verband met de beoogde brede inzetbaarheid wellicht aan te bevelen is dat werkstudenten die stage lopen op hun eigen werkplek, de tweede stage in een ander werkveld lopen. Samenvattend en rekening houdend met het profiel dat de opleiding moet afleveren, kan de commissie zich vinden in de gekozen opzet, maar de praktijk zal moeten uitwijzen of deze aanpak het beoogde resultaat heeft. De commissie adviseert dit vanaf de start van de opleiding goed te monitoren en daarbij onderscheid te maken tussen de werkende studenten en generatiestudenten.

Wat betreft de finaliteit van de opleiding ondersteunt de commissie de nadruk op directe tewerkstelling. Ook vindt de commissie dat de opleiding in het toelichtende gesprek haar eigenheid duidelijk kon expliciteren aan de hand van vier aspecten waarop de opleiding zich van andere onderscheidt. De commissie vindt het een gemiste kans dat deze eigenheid niet is verwoord in OLR's. Er is bij de gesproken vertegenwoordigers van de opleiding immers wel een duidelijk beeld aanwezig van de specificiteit van deze opleiding en hoe OLR hierin kunnen passen. Het praktisch formaliseren hiervan lijkt de commissie dan ook een kleine stap.

Tot slot adviseert de commissie bij de opzet en uitvoering van de opleiding goed contact te houden met het werkveld en daartoe te investeren in een representatieve en actieve werkveldcommissie.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding maakt aan de hand van een schematisch programmaoverzicht inzichtelijk hoe het onderwijs zal worden ingevuld. De opleiding is opgebouwd aan de hand van vier pijlers: (1) ik als activator, (2) ik als begeleider, (3) ik als verbinder, en (4) ik als professional. De eerste drie pijlers komen overeen met de beroepsrollen van een gegradueerde in de orthopedagogie, de vierde pijler omvat de stages en de reflectiemodules. Aan de hand van het concept van *backwards design* is vanuit de domeinspecifieke leerresultaten een competentietraject ontwikkeld en zijn leerdoelen voor de opleidingsonderdelen bepaald. Gedurende de opleiding worden de toepassingsopdrachten complexer en ontwikkelt de student zich van een basis- naar een verdiepend niveau. In een competentiematrix en de ECTS-fiches zijn de opbouw en inhoud van de opleiding nader geëxpliciteerd.

Het informatiedossier vermeldt dat praktijkgerichtheid en 'leren door doen' centraal staan in de opleiding. In de eerste twee semesters zijn twee modules werkplekieren opgenomen (4 resp. 7 SP). Verder krijgt het werkplekieren vorm in de stages in het tweede jaar (15+18 SP). Het onderscheid tussen werkplekieren en stage zit in de gekozen vorm (blok versus lint) en de beoogde leerdoelen (opdoen van nieuwe kennis versus toepassen van eerder opgedane kennis). Verder wordt het werkveld betrokken tijdens werkveldbezoeken, opdrachten en als gastsprekers. In verschillende modules zijn meerdere opdrachten ingebed in het werkveld. In totaal omvat het werkplekieren 44 SP.

De modules werkplekieren en de stages vormen een onderdeel van de pijler Ik als professional. In elk semester is er in de modules Reflectie en veerkracht aandacht voor attitude en professionele ontwikkeling, aansluitend op de ervaringen die studenten in de beroepspraktijk opdoen. Voor de eerste module werkplekieren kiezen de studenten een werkplek uit een aangeboden lijst. De werkplekken betreffen een organisatie voor personen met een handicap of een organisatie binnen de integrale jeugdhulp. In de tweede module doorloopt de student twee periodes van 12 dagen. De eerste periode gaat het evenals in de eerste module om een werkplekervaring in een organisatie voor personen met een handicap of een organisatie binnen de integrale jeugdhulp (studenten maken kennis met beide typen organisaties en kiezen niet twee keer hetzelfde type). In de tweede periode kiezen de studenten een andere organisatie binnen het orthopedagogische werkveld (bv. ouderen, vluchtelingen, werknemers sociale economie, mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid). Studenten werkzaam in het orthopedagogische werkveld kunnen in overleg met het docententeam één van de drie werkplekervaringen binnen de eigen tewerkstelling doen.

In de tweede opleidingsfase lopen studenten blokstages, met een omvang van 10 weken in het derde semester (15 SP) en 12 weken in het vierde semester (18 SP). Op basis van de eerste opleidingsfase maken studenten een keuze voor een van de twee hoofddomeinen (VAPH of integrale jeugdhulp) of een ander domein waarin ze zich willen verdiepen. Studenten kunnen kiezen uit een vaste keuzelijst of zelf een voorstel indienen. In de blokstages draaien studenten volledig mee op de werkplek. Tijdens de stages zorgen intervisies er voor dat studenten leren van elkaar.

Uit het toelichtende gesprek blijkt dat de opleiding kwaliteitscriteria hanteert voor de werken stageplekken. Essentieel daarbij is dat de stageplaats past bij de te behalen leerdoelen en dat de organisatie ervaring heeft met het begeleiden van studenten, met coaching en het geven van feedback. Mentoren die dergelijke ervaring nog niet hebben, dienen een workshop te volgen. Organisaties ondertekenen een engagementsverklaring waarin ze instemmen met de visie van de opleiding.

Daarin zeggen ze ook toe dat ze de vereiste begeleiding bieden en betrokken willen zijn bij de evaluatie door het stagelogboek van de student te valideren. De opleiding houdt contact met de student tijdens de stages door minimaal twee keer op bezoek te gaan en door het organiseren van terugkomenten elke twee weken. Als een werkstudent stage loopt op de eigen werkplek, dient deze werkplek aan dezelfde criteria te voldoen.

Als didactisch concept kiest de opleiding voor het pedagogisch-didactisch model van Decorte (1996). Dat betekent dat men een krachtige leeromgeving aanbiedt die zodanig is ingericht dat de leerprocessen worden uitgelokt die nodig zijn om de beoogde leerresultaten te bereiken. De ervaringen die studenten opdoen in het werkveld zullen worden benut in de lessen. Studenten werken zowel individueel als in groepen aan opdrachten. Uit de ECTS-fiches blijkt dat de werkvormen in het algemeen een combinatie zijn van activerende hoorcolleges, werkcolleges, begeleid zelfstandig leren, samenwerkend leren en soms het werken aan projecten. Het informatiedossier vermeldt dat het gebruikte studiemateriaal zal moeten voldoen aan Howest kwaliteitscriteria, op het vlak van inhoudelijke en didactische kwaliteit, toegankelijkheid en tijdige beschikbaarheid. Het studiemateriaal wordt digitaal beschikbaar gesteld via het leerplatform Canvas. Dit platform faciliteert een krachtige leeromgeving doordat het mogelijkheden biedt voor gerichte feedback, het opzetten van webinars en discussiefora. Studiegroepen worden klein gehouden: maximaal 15 studenten bij de modules Reflectie en veerkracht en de module Observeren en communiceren en maximaal 25 studenten in de overige modules. Studenten krijgen regelmatig feedback om het leerproces te sturen. Niveaueverschillen worden positief benaderd, wat betekent dat er verdiepingsmodules voorzien worden voor sterke studenten en remediëring voor minder sterke studenten. Van studenten wordt in de loop van de opleiding meer zelfsturing verwacht. Om de doorstroom te bevorderen worden evaluatiemomenten zoveel mogelijk gespreid en zullen lectoren vooral in het begin veel aandacht besteden aan sturing en begeleiding.

Op basis van vragen uit het werkveld verwacht de opleiding veel belangstelling van werkende studenten. Daarom zal de opleiding starten met zowel een voltijds als een deeltijds traject. Het voltijdtraject omvat vier semesters, het deeltijdtraject is gespreid over zes semesters. Door het onderwijs op twee dagen te concentreren zal het deeltijdtraject naar verwachting geschikt zijn voor werkenden. Wie al in de sector werkt kan stage lopen op de eigen werkplek, waarbij afspraken gemaakt worden met de werkgever over begeleiding, takenpakket en (objectiviteit van de) beoordeling. In het toelichtende gesprek merkten de lectoren op dat het niet realistisch is de opleiding te combineren met voltijds werk. Op middellange termijn wil de opleiding afstandslernen aanbieden om tijd- en plaatsonafhankelijk studeren mogelijk te maken, maar op dit moment laten de beschikbare middelen de benodigde investering niet toe. De opleiding verwacht dat *blended learning*, met gebruikmaking van de digitale leeromgeving (Canvas), het leerproces zal ondersteunen en vooral belangrijk zal zijn voor de deeltijdstudenten. Op aanvraag zijn geïndividualiseerde trajecten mogelijk.

Voor het uitvoeren van het onderwijs is intussen een wervingsreserve opgebouwd. Voor de gemiddelde verhouding van lector ten opzichte van het aantal studenten geldt de Howest-ratio van 1/24. Het informatiedossier vermeldt dat lectoren dienen te beschikken over voldoende didactische vaardigheden, een grondige domeinspecifieke vakkennis en praktijkervaring. Lectoren worden ondersteund door de dienst Onderwijs van Howest, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van leermiddelen. Het opleidingsteam wordt aangemoedigd om goed voeling met de praktijk te behouden en op de hoogte te blijven van aandachtspunten en ontwikkelingen binnen het domein.

Voorafgaand aan de opleiding krijgen kandidaat-studenten informatie op studie-informatiedagen en SID-In-beurzen en kunnen ze komen proefstuderen. Voordat de opleiding begint wordt een kick-off voorzien om studenten op informele wijze te laten kennismaken met elkaar en het opleidingsteam.

Aan het begin van een opleidingsonderdeel krijgen de studenten toelichting op het ECTS-fiche, de planning van opdrachten en de evaluatie. Extra taalondersteuning is beschikbaar voor wie dat nodig heeft. Tijdens de opleiding heeft elke student een vaste mentor die de student coacht in de professionele ontwikkeling en studievoortgang. Studenten werken samen in kleine groepen, zodat de lectoren goed zicht hebben op individuele studenten. Tijdens de stages worden studenten begeleid door een supervisor uit het opleidingsteam en door een stagementor uit het werkveld. Een trajectbegeleider volgt de doorstroom en heroriëntering van studenten op. De dienst Studentenvoorzieningen van Howest biedt zo nodig extra ondersteuning op maat.

De campus in Brugge is goed bereikbaar en beschikt over adequate voorzieningen zoals een mediatheek, verschillende onderwijs- en studieruimten en wifi. De onderwijsruimten zijn toegankelijk voor minder mobiele studenten.

Overwegingen

De commissie is positief over de inrichting van de krachtige leeromgeving, de kleinschalige aanpak met veel aandacht voor de begeleiding van individuele studenten, en de nadruk op studeerbaarheid. De kwaliteitscriteria voor veel aspecten van de opleiding (lectoren, werkplekken en stagementoren, studiemateriaal) bieden vertrouwen. De aandacht voor spreiding van de studiedruk en regelmatige feedback is positief. De commissie adviseert verdere stappen te zetten voor de inzet van *blended learning*.

De commissie waardeert de sterke verwevenheid van praktijk en theorie in het curriculum. De opleiding werkt vanuit een expliciete didactische visie. Werkpleklers begint al bij de start van de opleiding en de omvang voldoet aan de vastgestelde norm van minimaal 1/3 van het aantal studiepunten. De opleiding heeft kwaliteitscriteria geformuleerd voor de werkplek en zorgt voor vorming en begeleiding van de werkplekmentoren. Wel is de commissie van oordeel dat de opleiding werkpleklers ten onrechte beschouwt als een module, terwijl het veeleer een methode is die past bij niveau 5 en die in inhoudelijke modules geïntegreerd kan worden. Er is onderwijskundig een verschil tussen werkpleklers en stage. Werkpleklers is gericht op het aanleren en toepassen van zowel algemene als arbeids- en beroepsgerichte competenties, in een arbeidssituatie die een leeromgeving is. Stage is het toepassen in de werkomgeving van wat de student op school leerde. Dit onderscheid wordt door de opleiding niet consequent gehanteerd. De commissie adviseert nog eens goed te onderzoeken wat werkpleklers precies betekent, niet als module maar als methode, en dit te integreren in alle modules.

De commissie herkent in het onderwijsprogramma de leerlijnen aan de hand van de beroepsrollen (de pijlers) en de leerlijn Reflectie en veerkracht als structurerend principe. De commissie is van mening dat de drie eerste pijlers refereren naar rollen die bij de taak van orthopedagoog horen. Ze zijn relevant als betiteling naar de student toe, maar minder als ordening om hun leermethodes te verduidelijken. De vierde pijler professionaliseren is volgens de commissie minder passend in het rijtje. Het zou kunnen gaan om 'kennis en deskundigheid', maar de opleiding gebruikt het voor het praktijkwerk. Ook de modules Reflectie en veerkracht zouden naar het oordeel van de commissie beter kunnen worden geïntegreerd in inhoudelijke modules, in functie van de interpretatie van het werkpleklers en het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP).

Behalve de structurering in pijlers is ook het onderlinge overleg in het onderwijsteam erop gericht samenhang in het programma te bewerkstelligen. De commissie meent echter dat het voor de studenten moeilijk is de beoogde samenhang te herkennen, doordat het programma een groot aantal modules met een geringe omvang (3 SP) bevat. De commissie begrijpt dat er met opzet voor gekozen is om het programma in kleinere eenheden aan te bieden, vanuit de veronderstelling dat dit voor de studenten gemakkelijker werkt dan grote blokken. Ook voor het toekennen van vrijstellingen zijn kleine eenheden volgens de opleiding beter hanteerbaar.

Toch meent de commissie dat de opleiding zou moeten nadenken over grotere onderwijsseenheden om het coherent leren (transfer van kennis) van de studenten te bevorderen. In de voorgestelde opzet moeten studenten zelf de samenhang zoeken en dat is voor hen lastig als ze de kennis niet in samenhangende gehelen hebben opgeslagen.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Het toetsbeleid in de graduaatsopleiding is gebaseerd op de kwaliteitskaders van Howest. De Howest-kaders gaan uit van een gedeelde verantwoordelijkheid van instelling, opleiding en lector - een cyclische aanpak waarbij kwaliteit de leidraad vormt en continu wordt gemonitord - en van een meerlagig kwaliteitsmodel. In dat model wordt rekening gehouden met de onderlinge afhankelijkheid van kwaliteitscriteria, waarbij validiteit centraal staat, gevolgd door betrouwbaarheid en transparantie, en tot slot met aandacht voor authenticiteit, zelfsturing en betekenisvolheid. Dit alles in de context van de onderwijsrealiteit. Bij de uitbouw van kwaliteitsvolle toetsing kan de opleiding gebruik maken van de toetsscan: een checklist met subvragen per kwaliteitscriterium.

Uit het informatiedossier en de ECTS-fiches blijkt dat de opleiding diverse evaluatievormen voorziet: schriftelijke en mondelinge examens, individuele en groepsopdrachten. Vooral in de pijler Ik als professional wordt permanente evaluatie ingezet, aan de hand van reflectieopdrachten (70%) en het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP, 30%). Stages worden beoordeeld in triadegesprekken (student, supervisor en mentor) aan de hand van vier componenten: (1) tussentijdse formatieve evaluatie, (2) supervisie en intervisie, (3) het stagelogboek (30% van de summatieve evaluatie) en (4) de beoordeling van de stage aan de hand van een concrete rubric en gedragsindicatoren die door de stagementor en de stagesupervisor worden ingevuld (70% van de summatieve evaluatie). Bij werkstudenten die stage lopen op hun eigen werkplek zal er op worden gelet dat de evaluatie niet door een collega, maar door een leidinggevende wordt uitgevoerd.

In elke module vindt minimaal 30% van de evaluatie tussentijds plaats. Dit stelt de studenten in staat hun leerproces op basis van tussentijdse feedback bij te sturen en het leidt tot een betere spreiding van de studie-inzet. De examenperiode vindt plaats in de laatste twee weken van een semester. De twee weken die daaraan voorafgaan, worden gebruikt om generatiestudenten dagelijks een halve dag onder begeleiding van de lectoren te laten werken aan hun opdrachten. De opleiding roostert dit niet in voor de deeltijdstudenten, die meestal als werkstudent een grotere maturiteit hebben, maar ze mogen wel van het aanbod gebruik maken.

Niet alleen lectoren evalueren: uit het informatiedossier blijkt dat studenten ook zichzelf en elkaar evalueren. Hiermee wil de opleiding bevorderen dat studenten een kritische houding ontwikkelen en leren feedback te geven en te krijgen. De betrokkenheid van het werkveld bij de evaluatie van de stages is gebaseerd op een stagehandleiding en concrete gedragsindicatoren. De opleiding voorziet in een jaarlijkse vorming voor mentoren rond deze topics. De supervisors uit de opleiding ondersteunen de mentoren in hun rol.

Aan het eind van de opleiding worden DLR 4 en 10 getoetst op basis van het portfolio, terwijl de overige DLR's getoetst worden op basis van een projectopdracht die studenten in hun laatste stage uitvoeren, gebaseerd op een concrete probleemstelling van de stageplaats. Het graduaatsniveau van de opdracht wordt vooraf door de stagesupervisor in overleg met het lectorenteam beoordeeld.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat er een goed uitgebouwd Howest-toetsbeleid is, waarop de toetsing in de opleiding is gebaseerd. In het huidige examenreglement wordt nog niet verwezen naar het graduaatonderwijs. De commissie adviseert dat in de nieuwe versie wel op te nemen. De opleiding heeft goed nagedacht over de rol van evaluatie in het onderwijsleerproces en geeft de praktijk een substantiële rol in de evaluatie. De commissie adviseert dit laatste te versterken door de impact van mentoren bij de beoordeling van stages te valoriseren.

Aansluitend bij de aanbevelingen van de commissie bij GKW2 adviseert de commissie ook ten aanzien van evaluatie na te denken over een grotere samenhang. Een grote hoeveelheid opleidingsonderdelen met weinig studiepunten leiden zowel op het vlak van leren als op het vlak van administratie en organisatie niet tot het gewenste modulair karakter van een graduaatsopleiding. Door meer samenhang en dus door een groter volume wordt een efficiënt modulair systeem ondersteund.

De commissie kreeg uit het informatiedossier de indruk dat de opleiding een klassieke examenperiode hanteerde, en besprak in het toelichtend gesprek de mogelijkheid om voldoende tussendoor af te toetsen en punten naar de examenperiode te transfereren. De opleiding bleek het hiermee eens te zijn en lichtte toe dat tussentijdse onderdelen al worden geëxamineerd en afgerond. De commissie vindt dit een passende aanpak.

De commissie is zeer te spreken over het portfolio dat gebruikt wordt ter evaluatie van de student. Het uitgewerkte portfolio biedt de studenten een houvast om niet alleen hun voortgang bij te houden, maar ook bij te sturen, leerervaringen te bundelen en formeel te laten vaststellen. Ook om het eindniveau aan te tonen is dit een waardevol instrument, passend bij het karakter van een graduaatsopleiding waar de focus immers ligt op het praktisch toepassen van hetgeen geleerd werd.

Oordeel: voldoende

2.4 **Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg**

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

Binnen hogeschoolbrede kaders bewaken opleidingen van Howest zelf hun kwaliteit. Het informatiedossier beschrijft de systematiek die daarbij gevolgd wordt. Kwaliteitszorg is op drie niveaus georganiseerd die elkaar periodiek opvolgen in een cyclus van zes jaar. Het eerste niveau is de dagelijkse kwaliteitszorg op basis van meetplannen, bevraging van studenten, alumni, lectoren en werkveld, participatie- en werkveldcommissies en een jaarrapport kwaliteitszorg. Het tweede niveau is de Howest-opleidingstoets, waarin getoetst wordt in welke mate de opleiding voldoet aan acht kwaliteitscriteria door in gesprek te gaan met alle stakeholders van de opleiding. Tot slot vindt drie jaar na de Howest-opleidingstoets de externe opleidingsaudit plaats door een NVAO-erkende partner. Jaarlijks worden de vaststelling en analyses uit alle bevragingen, opleidingstoetsen, audits en onderwijsrendementscijfers gebundeld in een jaarrapport kwaliteitszorg. Daaraan worden concrete actieplannen gekoppeld. Het jaarrapport geeft ook input aan de beleidsplannen van de opleiding.

Voor de graduaatsopleiding is kwaliteitszorg een vast onderdeel van de teamvergaderingen. De graduaatsopleiding zal zoveel mogelijk het kader van Howest gebruiken, met extra aandacht voor de specifieke aspecten van de graduaatsopleiding, zoals waarborging van het niveau 5, de onmiddellijke inzetbaarheid van studenten in het werkveld, de sterke samenwerking met het werkveld en de inrichting van de afsluitende toetsing. De in te zetten kwaliteitszorginstrumenten (vragenlijsten, metingen, feedbackgesprekken) zullen worden aangepast aan de graduaatsopleiding. Voor het lectorenteam wordt een professionaliseringsprogramma met interne workshops georganiseerd. Er zal een kwaliteitsmedewerker (10%) worden aangesteld om dit alles samen met de opleidingscoördinator op te volgen.

Uit het toelichtende gesprek blijkt dat de opleiding belang hecht aan input van alle stakeholders: werkveld, lectoren en studenten. Er zal een werkveldcommissie worden ingericht die jaarlijks zal rapporteren over haar bevindingen. Lectoren dragen vanuit hun coachende grondhouding bij aan de kwaliteitscultuur van de opleiding. Studenten kunnen hun input leveren in online bevestigingen per semester en in gespreksgroepen.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in een sterke kwaliteitszorgcultuur. De systematiek van Howest zal ingezet worden, gebaseerd op een zesjaarlijkse cyclus en uitgewerkte kwaliteitscriteria. Goed geregeld is ook de betrokkenheid van studenten, lectoren en externe stakeholders. Het werkveld kan inbreng leveren via de in te stellen werkveldcommissie. Wel acht de commissie een duidelijke vertaling naar de graduaatsopleiding nodig. De commissie adviseert bij de meer specifieke uitwerking goed rekening te houden met de kortere cyclus van de graduaatsopleiding.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding Graduaat in de orthopedagogie voldoende.

De opleiding is er in geslaagd het niveau van de graduaatsopleiding duidelijk te onderscheiden van de niveaus 4 en 6. Het dossier is bij het werkveld getoetst. De opleiding heeft een pragmatische aanpak gekozen voor de inherente spanning tussen generiek en specifiek opleiden die de Vlaamse kwalificatiestructuur in dit domein met zich meebrengt.

De opleiding is gestructureerd aan de hand van duidelijke pijlers. Aan de opleiding ligt een consistente didactische visie ten grondslag. De omvang van het werkplekleren voldoet aan de vastgestelde minimale norm. De commissie adviseert werkplekleren niet als een module, maar als een methode op te vatten, die in de inhoudelijke modules wordt geïntegreerd. Er is veel aandacht voor de toegankelijkheid en haalbaarheid van de opleiding voor werkende studenten. De aan te trekken lectoren zullen zowel les- als praktijkervaring hebben.

Het systeem van toetsing is gebaseerd op een expliciet hogeschoolbreed kwaliteitskader. Er is een passende variatie in toetsvormen. De commissie is positief over het portfolio waarin de studenten hun ontwikkeling bijhouden.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in het goed uitgewerkte kwaliteitszorgsysteem van Howest. Dat biedt het vertrouwen dat de opleiding systematisch zal (blijven) werken aan verbetering.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie (zie bijlage 3) heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 1 juli 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid. De heer Pieters heeft als internationaal deskundige bijgedragen aan de schriftelijke voorbereiding van het bezoek, maar nam geen deel aan het vooroverleg en het toelichtende gesprek.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 1 juli 2019 om 15.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Isabel Uitdebroeck;**
- **Randy Lamiere;**
- **Ann Decorte;**
- **Sophie Herremans;**
- **Jolien Veys;**
- **Frank Verbeke.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking, aansluitend aan het toelichtend gesprek op 1 juli 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 8 juli 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Aanvragende instelling	Hogeschool West-Vlaanderen
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Marksesteenweg 58, B-8500 KORTRIJK +32 56 24 12 90 info@howest.be www.howest.be
Naam, functie contactpersoon	Lode De Geyter, Algemeen directeur
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de orthopedagogie
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de orthopedagogie
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal-agogisch werk
ISCED benaming van het studiegebied	09 Health and welfare
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Brugge
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Jetonprocedure
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bachelor in de orthopedagogie • Bachelor in het sociaal werk • Bachelor in de toegepaste psychologie • Bachelor in de pedagogie van het jonge kind

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde ondersteunt en begeleidt cliënten en cliëntgroepen tijdelijk of langdurig in hun dagelijks leven op vlak van wonen, werken, leren en vrije tijd.
2. De gegradueerde draagt in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten methodisch bij tot het uitbouwen van een leefklimaat op maat.
3. De gegradueerde levert binnen de eigen verantwoordelijkheid, autonoom en met initiatief, een substantiële bijdrage aan het vormgeven en aan het implementeren van het ondersteuningsplan. De gegradueerde doet dit in samenspraak met de cliënt, het cliëntstelsel, het team en andere betrokken actoren.
4. De gegradueerde handelt vanuit verbondenheid en gelijkwaardigheid. De gegradueerde is zich bewust van het eigen referentiekader en handelt vanuit erkenning van de eigenheid en de verscheidenheid van cliënten en cliëntsystemen.
5. De gegradueerde vertrekt vanuit krachten bij de cliënt en het cliëntstelsel, heeft oog voor kwetsbaarheden en onderneemt doelgericht acties in functie van levenskwaliteit.
6. De gegradueerde communiceert respectvol en doelgericht met de cliënt, het cliëntstelsel, het team en andere betrokken actoren.
7. De gegradueerde handelt in overeenstemming met het beroepsethisch kader en de relevante wettelijke bepalingen.
8. De gegradueerde ondersteunt de cliënt bij het versterken en creëren van netwerken die voor de cliënt belangrijk zijn.
9. De gegradueerde overlegt en werkt samen in een (interdisciplinair) team en met interne en externe actoren in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten.
10. De gegradueerde stuurt zijn (ortho)(ped)agogisch handelen bij o.b.v. van (zelf)reflectie en levenslang leren.
11. De gegradueerde doet op basis van praktijkervaring en ontwikkelingen in de samenleving suggesties ter verbetering van de (ortho)(ped)agogische werking.
12. De gegradueerde werkt kritisch en constructief mee aan de doelstellingen van de eigen organisatie.

Datum validatie: 7 mei 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Roger Standaert (*voorzitter*) begon zijn loopbaan als lector in de lerarenopleiding na zijn studies pedagogische wetenschappen. Vanaf 1976 tot 1989 gaf hij leiding aan een grootscheeps vernieuwingsproject voor het secundair onderwijs in Vlaanderen. Met mede-auteur F. Troch ontving hij in 1980 de toenmalige driejaarlijkse staatsprijs voor het beste didactisch werk 'Leren en Onderwijzen'. In 1989 promoveerde hij op een comparatief proefschrift over het onderwijsbeleid in een aantal landen. In 1991 werd hij benoemd tot eerste algemeen directeur van de nieuw opgerichte afdeling Onderwijsontwikkeling, belast met het formuleren van eindtermen en de voorbereiding van een kwalificatiestructuur. In 1994 ontving hij de prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor zijn werk over eindtermen. In 1998 werd hij professor vergelijkende pedagogiek aan de Universiteit Gent. Naast artikelen in binnenlandse en buitenlandse tijdschriften schreef hij een aantal boeken waaronder 'Vergelijken van Onderwijssystemen' en 'Globalisering van het onderwijs in contexten'. Sinds 2013 beëindigde hij zijn professionele loopbaan. Sindsdien blijft hij actief als expert in diverse plaatselijke en internationale onderwijsprojecten.

Kurt Lecompte (*commissielid*), studeerde in 1995 af als leraar Engels, geschiedenis (RENO Torhout). Hij bouwde expertise uit als leraar en adjunct-directeur in tso/bsso (nijverheidstechnisch en agrarisch secundair onderwijs) in Ieper en Roeselare. In 2015 studeerde hij af als master of science in de Opleidings- en Onderwijswetenschappen aan de Universiteit Antwerpen. Daarna werkte hij enkele jaren als onderwijsondersteuner/-coach in hogeschool VIVES. Als onderwijsondersteuner binnen het studiegebied verpleeg- en vroedkunde van hogeschool VIVES maakte hij deel uit van het curriculumkernteam. Op die manier ontwikkelde hij mee het nieuwe (vierjarige) curriculum van de opleiding professionele bachelor verpleegkunde. Op dit moment is hij directeur bij VRIJ Technisch Instituut.

Jules Pieters (*commissielid*) is emeritus-hoogleraar Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie – Universiteit Twente; hij studeerde Psychologie en promoveerde aan de KU Nijmegen. In 1991 is hij benoemd als hoogleraar aan de Universiteit Twente, waar hij ook een tijdlang decaan was van de Faculteit Toegepaste Onderwijskunde en wetenschappelijk directeur van het Instituut Universitaire Lerarenopleiding. Hij vervulde verschillende bestuursfuncties bij beroepsverenigingen rond onderwijsresearch, psychologie en lerarenopleiding. Professor Pieters heeft ruime ervaring in beoordelingscommissies voor zowel onderzoek als onderwijs in Nederland en Vlaanderen.

Tom Veys (*commissielid*) behaalde in 1982 het diploma Maatschappelijk Werk aan het Stedelijk Hoger Instituut voor Sociale Studies Gent. Achtereenvolgens werkte hij daarna bij Home Thuis, sociale dienst en verblijfsopvang voor chronische psychiatrische patiënten (1983-1991), bij het Centrum ter Preventie van Zelfmoord in Brussel aan de uitbouw van een preventieproject binnen Bijzondere Jeugdbijstand (1991-1994) en bij vzw aPart, Gent als contextbegeleider in de afdeling contextbegeleiding – erkenning binnen Jongerenwelzijn (1991- heden).

Anouk Goossens (*student-commissielid*) is master in de Pedagogische Wetenschappen met afstudeerrichting Onderwijs- en opleidingskunde. Ze werkt sedert een jaar als pedagoog bij Campus Vesta, de provinciale school van de provincie Antwerpen voor de brandweer, politie, medische hulpverlening en rampenmanagement. Daarnaast is ze op dit moment nog student specifieke lerarenopleiding aan CVO Crescendo.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Mike Slangen**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Marianne van der Weiden**, extern secretaris.

De heer Pieters heeft als internationaal deskundige bijgedragen aan de schriftelijke voorbereiding van het bezoek, maar nam geen deel aan het toelichtende gesprek.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de orthopedagogie - Howest

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Opleidingspecifieke leerresultaten (gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten)
- Tweejarig opleidingsprogramma
- Driejarig opleidingsprogramma
- Studiefiches
- Verklaring op eer
- Werkveldcontacten
- Onderwijs- en examenreglement Howest 2018-2019
- EVC-procedure graduaatsopleidingen 2018
- Aanvullingstrajecten graduaat orthopedagogie
- Macrodoelmatigheid opleiding graduaat orthopedagogie, februari 2019

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Balans en resultatenberekening Howest 2017
- Competentietraject
- Competentiematrix
- Bevragingplanning
- Overzicht personeel
- Kwaliteitscriteria voor opleidingen 2016

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
EVC	Eerder verworven competentie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
POP	Persoonlijk ontwikkelingsplan
SID-IN	Studie-informatiedagen
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SP	studiepunt

